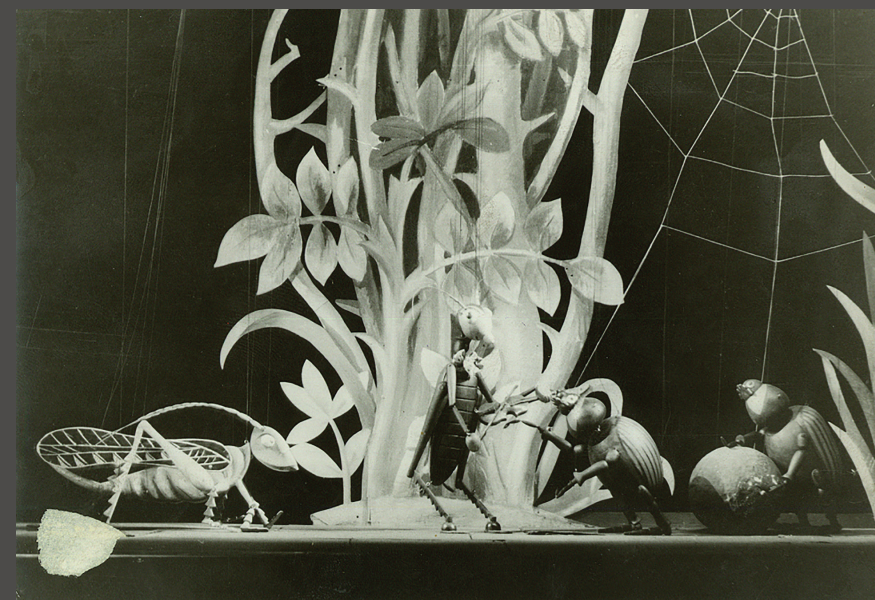

Scéna z inscenace **Cvrček houslista**,
Říše loutek Praha

At žijí pohádky

Válečné události tvrdě zasáhly do provozu mnohých divadel, spolků i jiných prvorepublikových organizací. Některé soubory se snažily na neutěšenou politickou situaci reagovat svými uměleckými počiny. Říše loutek se však rozhodla do svého repertoáru zařadit především pohádky, aby mohla hrát dětem české divadlo (dokonce odmítla hrát pravidelná představení v němčině). Přesto byly některé pohádky ovlivněny životem v Protektorátu, např. ve hře **Cvrček houslista** (1942), hmyzí alegorii, byla zdůrazněna láska k rodné zemi.

Francie

Loutkáři ve Francii se museli potýkat s přímými důsledky války. Mnoho z nich přišlo v prvních měsících konfliktu o své loutky, ale znovu je vyrobilo a dál pokračovalo ve svých představeních. Někteří hráli pro armádu, někteří se snažili za každou cenu pokračovat ve svém každodenním životě, bez ohledu na okolní dění. Loutkářství bylo pro mnohé z nich jediný možný způsob obživy. Například Jacques Chesnais, Geza Blattner a Maurice Domon pokračovali ve své práci navzdory ztrátě loutek v průběhu války. André Blin odehrál v roce 1943 řadu představení pro zraněné v Paříži. V průběhu války ve Francii dokonce vznikaly nové loutkové scény – Yves Joly zahájil začátkem roku 1943 činnost divadla Théâtre du Berger s inscenací *Le septième jour: conte de Noël* (Sedmý den: Vánoční pohádka).

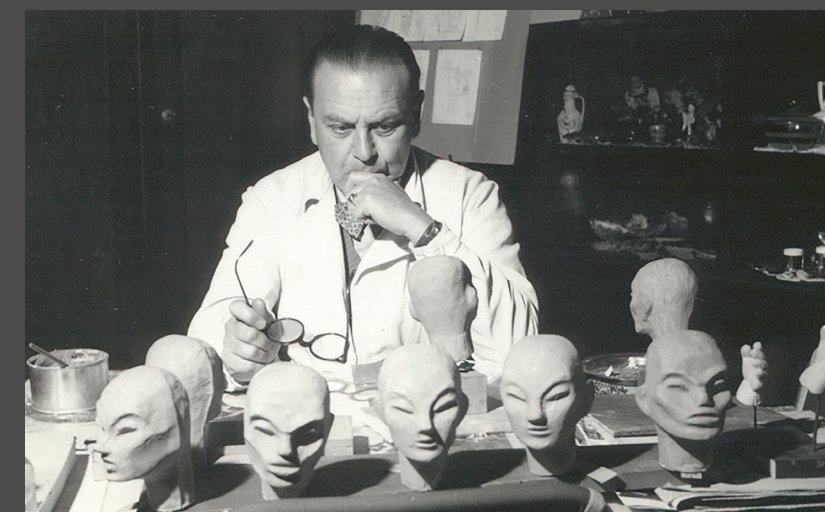
vybudoval putovní loutkovou scénu Bajka. Zdeněk Hapala kolem sebe shromáždil na 17 nadšenců, včetně vojenských invalidů a žen, které šily kostýmy pro loutky. Původně chtěli hrát jen pro děti československých imigrantů, ale pro velký zájem své hry začali přizpůsobovat i pro dospělé publikum. S rostoucí popularitou souboru u příslušníků cizích armád museli svůj repertoár obohatit i o pantomimické grotesky, jak jinak než s politicko-satirickým podtextem.

Vojtěch Cinybulk, Spejbl a Hurvínek za nacistické okupace, kresba, 1948

Jeruzalémská Bajka

Divadelní ochotník z Frýdku-Místku Zdeněk Hapala v roce 1939 uprchl před gestapem zprvu do Polska a později se přes sovětské internační tábory dostal až k československé jednotce na Střední východ, do Jeruzaléma, kde v letech 1941–1943

Zdeněk Hapala ve své dílně (SZM)

Výňatek z tajné zprávy vypracované pražským ústředím Bezpečnostní služby říšského vůdce SS z 15. ledna 1944: „Při sledování těchto a rozličných jiných politicky dvojsmyslných výjevů – tak kupříkladu ve výjevu, v němž vystupuje Hurvínek v roli zázračného dítěte, je možno spatřovat přímý výsměch Vůdci – Benešovi přívrženci samým nadšením přímo třeštili (...) Taková představení zničí více, nežli lze vybudovat za celý rok práce na výchově českých lidí k říšskému smýšlení.“

Skupa zatčen!!!

Vzhledem k odbojnému charakteru činnosti Loutkového divadla prof. Josefa Skupy od počátku okupace bylo jen otázkou času, kdy proti němu zasáhnou správní a policejní úřady. Stalo se tak dne 18. ledna 1944, kdy gestapo Skupu s odůvodněním, že prostřednictvím svých loutkových představení šíří mezi obyvatelstvem nepřátelskou propagandu vůči Říši, zatkl a vsadilo do vězení. Stejný osud potkal i Spejbla s Hurvínkem, jejichž loutky byly při domovní prohlídce gestapem zabaveny a „uvězněny“ až do konce války v trezoru jeho plzeňské úřadovny.

Říše loutek pláče

Divadlo Říše loutek pláče. Píše se 28. leden roku 1944 a soubor ztrácí svoji výtvarnici a spoluzakladatelku divadla Annu Suchardovou-Brichovou. Její přínos byl zásadní především po výtvarné stránce, pro mnoho inscenací vytvořila výpravy a kostýmovala loutky vyřezané jejím manželem Vojtou Suchardou. V soupisu repertoáru divadla můžeme její jméno najít i mezi autory her a režiséry. Z jejich režijních počínů lze jmenovat např. hru **Kašpárek musí být všude** (1934) a okupační inscenaci **Betlém našeho dědečka** (1939). V Anně ztratila Říše loutek klíčového člena souboru a Vojtěch Sucharda svoji životní družku.

Anna Suchardová (1883–1944)

1942